Opetus- ja kulttuuriministeriö
Perustelumuistiopohja

Momentti: 29.80.06 Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot

ASIA: Korotus Kavin toimintamenomäärärahoihin

Ehdotus:

KAVI esittää toimintamenomäärärahojen korottamista 964 000 €:lla vuodelle 2023 ja 812 000 €:lla vuodesta 2024 alkaen. Korotusesitys perustuu seuraaviin kustannuksiin:

1. **Virkojen täyttäminen ja virkarakenteen kehittäminen: 350 000 €**

KAVIssa on jätetty viime vuosina täyttämättä yhteensä 13 vakinaista virkaa. Lisäksi useiden muiden virkojen täyttöä on viivytetty kustannussyistä ja pitkien poissaolojen aikana määräaikaisia ei ole palkattu täydentämään vajetta. Vuoteen 2026 mennessä tiedossa on vähintään 10 eläköitymistä (henkilö täyttää 68 vuotta tai on ilmoittanut eläkkeelle jäämisaikomuksensa), joista isoa osaa ei voida täyttää, mikäli taloustilanne jatkuu ennakoidun kaltaisena. KAVIlla on kokoonsa nähden paljon erilaisia tehtäviä, joten virkojen täyttämättä jättämisellä on lähes aina suoria konkreettisia seurauksia.

Elokuva-arkistoinnissa Digitaalisten palveluiden yksikön on toisen värimäärittelijän virka olisi täytettävä, jotta digitointi saataisiin täyteen vauhtiin. Tietokannan ja verkkopalveluiden kehittämiseen tarvittaisiin ICT-erikoissuunnittelija, jonka työpanoksella vähennettäisiin riippuvuutta ulkoisista konsulteista ja sujuvoitettaisiin kehitystyötä.

Radio- ja televisioarkistoinnissa on ollut resurssipulaa tärkeän vanhan aineiston luetteloinnissa. Materiaalia on varastossa odottamassa digitoimista, tietokantaan siirtämistä ja siten tutkijoiden käyttöä ja mahdollista esitystoimintaa. Puute on ollut myös erikoissuunnittelijan työpanoksesta. Vastuunkantajaa luetteloinnin päälinjojen suunnittelusta, metadatan hankinnasta ja tietokannan sisällöllisestä suunnittelusta ei tällä hetkellä ole.

Audiovisuaalisen kulttuurin edistämisessä esityssarjojen suunnittelun ja toteuttamisen tehtäviä hoidetaan jatkuvalla, vakavalla virkavajeella, mistä johtuen viestintään, markkinointiin ja oman toiminnan välttämättömään analysointiin ei ole pystytty paneutumaan. Ongelma on akuutti KAVIn kaikkien esityspaikkakuntien kohdalla. Esitystoiminnan elokuvakasvatus-näytöksiä on jouduttu jättämään tauolle samasta syystä. Kouluille ja päiväkodeille suunnatun Elokuvapolku-verkkopalvelun dynaamiseen markkinointiin ei ole resurssien puuttuessa ollut mahdollisuuksia – elokuvakasvatukseen tarvittaisiin kaiken kaikkiaan pysyvää työpanosta.

Mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikössä resurssipulan vuoksi on jouduttu joko jättämään väliin kokonaan tai hidastamaan kuvaohjelmalain (710/2011) mukaisia lakisääteisiä tehtäviä ja mediakasvatuksessa on vajausta tiedon tuottamiseen, toiminnan kehittämiseen, yhteistyöhön ja viestintään liittyvissä tehtävissä.

KAVI esittää tasokorotuksen osana summaa virkojen täyttökustannuksiin siten, että ainakin seitsemän virkaa (eri tulosalueille jakautuen) voitaisiin täyttää osin nykyisin tehtävin ja osin uusien tarpeiden täyttämiseksi.

2. Tulojen aleneminen: 200 000 €/vuosi

KAVIn tulot ovat vaihdelleet viimeisten vuosien aikana. Erityisen suuren vajauden tuloihin aiheutti korona, jota toki korjattiin lisätalousarvioissa Kino Reginan ja luokittelijakoulutusten aiheuttaman tulonmenetyksen osalta. Ilman koronan vaikutustakin tuloista ovat vähentyneet mm. valvontamaksut, kuvaohjelmien rekisteröintimaksut, oikaisuvaatimukset sekä elokuvateatterin vuokratulot.

2017	2018	2019	2020	2021
1 070 981	836 458	990 856	557 017	730 679

3. Arvioitu ostomenojen nousu: 200 000 €/vuosi

Useat ostopalveluihin liittyvät kustannukset (esim. ICT-käyttöpalvelut) ovat nousseet viime vuosien aikana. Lisäksi useiden eri järjestelmien kehitystyötä on jouduttu lykkäämään taloustilanteen vuoksi. Esimerkiksi ikärajojen luokittelussa käytettävän IKLU-järjestelmän kehittämiseen tarvittaisiin noin 15 000 €/vuosi (järjestelmää ei ole voitu kehittää vuosina 2020–2021) ja KAVIn kokoelmiin liittyvä sisäinen tietokanta ja toiminnanohjausjärjestelmä Tenho sekä Elonet-palvelu edellyttäisivät yhteensä noin 130 000 € kehitysrahaa vuosittain.

4. Arvioidut toimitilahankkeen kustannukset 214 t€ vuonna 2023, vuodesta 2024 eteenpäin lisäystä nykyisiin vuokrakustannuksiin 63 t€

KAVI toimii tällä hetkellä Veritaksen omistamassa kiinteistössä osoitteessa Sörnäisten rantatie 25. Vuokrasopimus on määräaikainen, ja se päättyy 31.12.2023. Kavi on käynnistänyt keskustelut tulevista vaihtoehdoista marraskuun lopussa 2020 Senaatilta tulleen aloitteen perusteella.

Tiloista noin puolet on huonetoimistoa ja puolet erityistiloja, mm. elokuvateatteri, kirjasto sekä elokuvafilmien konservointi- ja digitointitiloja. Valtion tulevaa toimitilastrategiaa myötäillen toimistotilan tarve voi jatkossa olla pienempi, jos osa henkilökunnasta tekee tulevaisuudessa enemmän etätyötä. Erikoistilojen osalta on tilanpuutetta eivätkä tilat teknisesti tai toiminnallisesti enää vastaa KAVIn tavoitteita. Sisäilmasta on myös tullut palautetta.

Senaatti ja Kavi tunnistivat alkuvaiheessa kolme vaihtoehtoa toimitilojen osalta v. 2023 jälkeen:

1. KAVI jatkaa nykyisissä tiloissa ilman muutoksia, sopimukseen neuvotellaan jatko,
2. KAVI jatkaa nykyisissä tiloissa, mutta osasta tiloista luovutaan ja jäljelle jääviin tehdään muutostöitä, sopimukseen neuvotellaan jatko,
3. KAVIlle etsitään uudet korvaavat tilat, nykyisistä tiloista luovutaan.

Projektin ensimmäisessä vaiheessa on tutkittu näitä vaihtoehtoisia ratkaisuja. Käytännössä valtion toimitilastrategian toimistotilojen keskimääräisen tilatehokkuustavoitteen (10 htm^2/htv) perusteella on todettu, että näistä vaihtoehdoista ensimmäinen on poissuljettu. Nykyinen vuokranantaja on kiinnostunut neuvottelemaan vuokrasopimuksen jatkosta. Tämän lisäksi toisena vaihtoehtona Senaatti on esittänyt toimitiloja osoitteesta Hämeentie 11.

Kokonaisuudessaan Senaatti on hahmotellut hankkeelle oheista alustavaa aikataulua:

1. Uusien tilojen tarpeiden määrittely: Laajuus, laatu, toiminnalliset ja tekniset vaatimukset (syksy 2021)
2. Nykyisten tilojen muutostarpeiden määrittely (syksy 2021)
3. Vaihtoehtojen haku valtion tilat/ markkinat/ nykyiset tilat (syksy 2021)
4. Vaihtoehtojen alustava vertailu (12/2021–1/2022)
5. Vuokraneuvottelut (kevät 2022)
6. Vuokrasopimus (5/2022)
7. Suunnittelu ja muutostyöt (kesä 2022-syksy 2023)
8. Muutto (12/2023)

Kavi sai 29.11.2021 Senaatin tarjouksen Hämeentie 11 tiloihin liittyen, josta yhteenveto alla. Sen sijaan Veritaksen kanssa neuvottelut tilojen mahdollisesta supistamisesta, remontoinnista ja vuokrasopimuksen jatkamisen ehdoista ovat edelleen kesken Senaatin ja Veritaksen välillä. Vaihtoehtojen välillä ei ole siten voitu tehdä vielä lopullista ratkaisua. Näin ollen määrärahaesityksessä on huomioitu vain tämä yksi vaihtoehto.

Mikäli Kavi siirtyy vuokralle Hämeentie 11 tiloihin, niin muuttokustannukset (arvio 325 000 €) kohdistuvat jo vuodelle 2022. Muuttokustannuksista 150 t€ on teknisten tilojen varustelua, 75 t€ varausta rakennusteknisiin muutoksiin sikäli kun ne eivät mahdu uuden vuokranantajan tarjoukseen ja 100 t€ yleisiä muuttokuluja. Jäätäessä nykyisiin tiloihin remontin ja väistömuuton ajankohta on vielä tarkentumatta neuvotteluiden ollessa kesken. mutta kokonaiskustannus lienisi samaa luokka kuin muualle muutettaessa.

KAVI Hämeentie 11:ssa								
Mikko Kuutti 2.12.2021								
Kymmenen vuoden vuokra-ajan mukaan								
	Tila	**€/kk**	**indeksi 2021–22**	**v. 2022, €/kk**	**indeksi 2022–23 (arvio)**	**v. 2023, €/kk**	**€/vuosi**	
	Sörnäisten rantatie 25 A (SR25)	44 224,63	103,13 %	45 610,14	101,5 %	**46 294,29**	555 531,51	
	Hämeentie 11 (HT11)	49 525,00						
	varastot 80 m2	960,00						
	HT11 yht.	50 485,00						
	Senaatti +2%	51 494,70				**51 494,70**	617 936,40	
						5 200,41	lisäys €/kk	
						62 404,89	**lisäys/vuosi**	
						404 124,00	HT11 vuokravapaa	
						555 531,51	vuoden 2023 SR25 vuokra	
						151 407,51	**kertakustannus vuodelta 2023**	

Perustelut:

Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskuksen ja Kansallisen audiovisuaalisen arkiston yhdistyessä nykyiseksi KAVIksi vuonna 2014 alkoi samalla uuden viraston toimintamenobudjetin vuosittainen leikkaus. Vuosina 2014–2018 kehysleikkauksia on ollut yhteensä 1 639 t€, joka on 22 % vuoden 2013 tasosta. KAVIn budjettiin saatiin vuonna 2019 toimintaedellytysten turvaamiseen ja kehityshankkeisiin 510 t€ eli vajaa kolmasosa leikkauksista. Tämä auttoi virastoa selviytymään pahimmasta taloudellisesta karilleajosta ja mahdollisti uusien digitaalisten palveluiden kehittämisen. Vuonna 2020 näistä lisäyksistä leikattiin 210 t€, joten pysyväksi korjaukseksi jäi 300 t€. Trendi on ollut laskeva vuodesta 2014 lähtien, ja vuoden 2019 korjausliike on ollut riittämätön.

Vuonna 2020 taloustilanne näytti vielä alkuvuodesta erittäin heikolta, mutta säästötoimien sekä lisätalousarvioiden myötä siirtyvän erän suuruus kasvoi seuraavien vuosien turvaksi. Useat eri järjestelmiin liittyvät kehitystoimet sekä laitteistojen uusimiseen liittyvät tarpeen lisäävät taloudellista painetta nyt ja tulevina vuosina.

Vuoden 2021 osalta siirtyvän erän osuus näyttää muodostuvan vielä positiiviseksi, mutta sitä seuraavien vuosien osalta tilanne näyttää pahalta niin, että vuoden 2022 menot on arvioitu 550 t€ toimintamenomäärärahaa suuremmiksi. Näin ollen säästö- ja sopeuttamisohjelmaa joudutaan edelleen kiristämään. Ohjelmaan kuuluu mm. säästöjä käyttövaroista ja matkakustannuksista, lomarahojen vaihtamista lomiksi sekä virkojen täyttämättä jättämisiä.

Vaikka siirtyvää määrärahaa vuonna 2021 jääkin, on sitä noin 300 t€ vähemmän kuin edellisvuonna, joten KAVIn menot ovat olleet noin 300 t€ myönnettyjä määrärahoja ja tuloja suuremmat. On myös huomattava, että noin 100 t€ siirtyvästä on RTVA:n tietojärjestelmän kehittämiseen myönnettyä määrärahaa, joten jatkuvan toiminnan menot ovat olleet noin 400 t€ miinuksella.

Tasokorotus toimintamenomäärärahoihin tervehdyttäisi KAVIn talouden siten, että jatkuvan säästämisen sijaan viraston perustehtävät voitaisiin turvata ja toimintaa olisi mahdollista myös kehittää.

Arvio taloudesta nykykehyksen perusteella:

KAVI talous 2018-2025

KAVIn toimintamenomomentti 29.80.06

KAVI	**TP 2018**	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**	**TTS 2023**	**TTS 2024**	**TTS 2025**
Bruttomenot	6 719	7 550	7 442	8 047	7 896	7 710	7 710	7 710
Bruttotuotot	750	800	557	740	815	740	740	740
LTA	42		242	50				
Nettomenot TA / kehys	**6 011**	**6 750**	**7 127**	**7 357**	**7 081**	**6 970**	**6 970**	**6 970**
- sisältää avustuksina jaettavat	84	84	84	84	84	84	84	84
Henkilötyövuodet (htv)	82	78	76	76	76	76	76	76

KAVI toteuma	**TP 2018**	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**	**TTS 2023**	**TTS 2024**	**TTS 2025**
Henkilöstömenot	3 658	3 784	3 625	3 803	4 159	4 124	4 124	4 124
Ostopalvelut	1 884	2 108	1 998	2 753	2 365	2 199	2 199	2 199
Tilavuokrat	1 305	1 284	1 339	1 381	1 429	1 428	1 428	1 428
Muut menot*) + aineet ja tarvikkeet	316	399	348	356	326	330	330	330
Avustukset	84	87	84	84	84	84	84	84
- sisältää laitehankintoja)*		46	15	29				
Tuotot**)	-775	-991	-557	-728	-762	-620	-620	-700
*- sisältää yhteistoiminnan tuottoja **)*	*-61*	-164	-18	-186	-150	-10	-10	-90
Nettomenot yht.	*6 411*	*6 671*	*6 837*	*7 649*	*7 601*	*7 545*	*7 545*	*7 465*
Määrärahat (netto) + LTAE:t / kehys	**6 011**	**6 750**	**7 127**	**7 357**	**7 081**	**6 970**	**6 970**	**6 970**
siirtyvät ed. vuodelta	841	441	520	810	518	-2	-577	-1 152
Käytettävissä	6 852	7 191	7 647	8 167	7 599	6 968	6 393	5 818
Menot yhteensä	6 411	6 671	6 837	7 649	7 601	7 545	7 545	7 465
Siirtyy seur. vuodelle	**441**	**520**	**810**	**518**	**-2**	**-577**	**-1 152**	**-1 647**
%	*6*	*7*	*11*	*6*	*0*	*-8*	*-18*	*-28*
Tulot	-836	-992	-557	-728	-762	-620	-620	-700
Määrärahat (brutto)	7 247	7 662	7 394	8 377	8 363	8 165	8 165	8 165
Henkilötyövuodet (toteuma)	79	80	80					

Arvio taloudesta tasokorotuksen (750 000 €) ja toimitilahankkeen myötä

KAVI talous 2018-2025

KAVIn toimintamenomomentti 29.80.06

KAVI	**TP 2018**	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**	**TTS 2023**	**TTS 2024**	**TTS 2025**
Bruttomenot	6 719	7 550	7 442	8 047	7 896	7 710	7 710	7 710
Bruttotuotot	750	800	557	740	815	740	740	740
LTA	42		242	50				
Nettomenot TA / kehys	**6 011**	**6 750**	**7 127**	**7 357**	**7 081**	**7 934**	**7 782**	**7 782**
- sisältää avustuksina jaettavat	84	84	84	84	84	84	84	84
Henkilötyövuodet (htv)	82	78	76	76	76	76	76	76

KAVI toteuma	**TP 2018**	**TP 2019**	**TP 2020**	**TA 2021**	**TA 2022**	**TTS 2023**	**TTS 2024**	**TTS 2025**
Henkilöstömenot	3 658	3 784	3 625	3 803	4 159	4 124	4 124	4 124
Ostopalvelut	1 884	2 108	1 998	2 753	2 365	2 199	2 199	2 199
Tilavuokrat	1 305	1 284	1 339	1 381	1 429	1 642	1 490	1 490
Muut menot*) + aineet ja tarvikkeet	316	399	348	356	326	330	330	330
Avustukset	84	87	84	84	84	84	84	84
- sisältää laitehankintoja)*		46	15	29				
Tuotot**)	-775	-991	-557	-728	-762	-620	-620	-700
*- sisältää yhteistoiminnan tuottoja **)*	*-61*	-164	-18	-186	-150	-10	-10	-90
Nettomenot yht.	*6 411*	*6 671*	*6 837*	*7 649*	*7 601*	*7 759*	*7 607*	*7 527*
Määrärahat (netto) + LTAE:t / kehys	**6 011**	**6 750**	**7 127**	**7 357**	**7 081**	**7 934**	**7 782**	**7 782**
siirtyvät ed. vuodelta	841	441	520	810	518	-2	173	348
Käytettävissä	6 852	7 191	7 647	8 167	7 599	7 932	7 955	8 130
Menot yhteensä	6 411	6 671	6 837	7 649	7 601	7 759	7 607	7 527
Siirtyy seur. vuodelle	**441**	**520**	**810**	**518**	**-2**	**173**	**348**	**603**
%	*6*	*7*	*11*	*6*	*0*	*2*	*4*	*7*
Tulot	-836	-992	-557	-728	-762	-620	-620	-700
Määrärahat (brutto)	7 247	7 662	7 394	8 377	8 363	8 379	8 227	8 227
Henkilötyövuodet (toteuma)	79	80	80					

Määrärahatarpeet/-vaikutukset (1 000 euroa): (OHJE: menot budjetoidaan 1 000 euron tarkkuudella.)

Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025	Vuosi 2026	Myöh. vuodet yhteensä
964	812	812	812	812/vuosi